

انجام پروژه تحقیقاتی ملی برای ارزیابی و مقایسه سامانه‌های داخلی و وارداتی به منظور بهبود فرآوری بذر کشور

یک پروژه تحقیقاتی ملی و مشترک توسط دکتر حمیدرضا گازر دانشیار موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی و همکاران ایشان در ۵ استان کشور با عنوان "مقایسه و ارزیابی فنی و اقتصادی فرآوری بذر گندم در سامانه‌های داخلی و وارداتی به منظور بهبود فرآوری بذر کشور" اجرا شد.

در این پروژه که در استان‌های فارس، خوزستان، گلستان، آذربایجان غربی و خراسان رضوی صورت گرفت، سامانه‌های داخلی و وارداتی فرآوری بذر گندم در کشور از نظر فنی و اقتصادی مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان داد که میانگین تلفات سالانه بذر گندم در سامانه‌های فرآوری بذر در کشور ۲۵ درصد از ضایعات خروجی (معادل ۱۰هزار تن بذر) است. دلایل ایجاد این مقدار تلفات، غربال‌های نامناسب، تنظیمات غیر اصولی و عدم تناسب بار ورودی با ظرفیت کاری دستگاه‌ها می‌باشند.

براساس ارزیابی‌های انجام شده، برای کاهش تلفات بذر در مرحله پیش بوجاری بذر گندم بکارگیری غربال‌های تخت در ماشین‌های پیش‌بوجار علاوه بر کاهش تلفات موجب افزایش ظرفیت کاری سامانه خواهد شد. همچنین استفاده از الک‌های گرد متناسب با سایز بذر گندم در غربال‌های بالایی دستگاه بوجار تلفات بذر در ضایعات روغربالی ماشین بوجار را کاهش خواهد داد. با بکارگیری سنگ‌گیر و دستگاه جوگیر کوچک برای جدا سازی سنگ‌ریزه و دانه جو در خطوط فرآوری، بذره‌های تلف شده در ضایعات سنگ‌گیر گراویتی و ضایعات جوگیر حذف شده و از تلفات بذر در این قسمت‌ها جلوگیری می‌شود. همچنین در صورت زیاد بودن بار ورودی به دستگاه بوجار، اضافه کردن غربال‌های کمکی مشکل تلفات بذر در دستگاه بوجار را مرتفع خواهد کرد. بکارگیری اینورتر نیز در بهینه‌سازی مصرف انرژی خط فرآوری بذر گندم موثر خواهد بود. بررسی‌های اقتصادی پروژه نشان داد که ارزش احتمالی بذر گندم تلف شده در کشور سالانه ۱۸۰ میلیارد ریال است. با وجود زیان‌های وارد شده به کشور در اثر تلفات بذر در مراحل مختلف فرآوری، سرمایه‌گذاری و فعالیت شرکت‌ها در فرآوری بذر گندم دارای توجیه اقتصادی است.